

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор у звање и на радно место **доцента** за ужу научну област **Османистика**, предмети **Османски језик и Османска дипломатика са палеографијом**.

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 79/1 од 26.12.2023. године, а у складу са у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 237/22, 240/22 и 242/22) и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за израду извештаја за избор кандидата који су се пријавили на конкурс за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Османистика, предмети Османски језик и Османска дипломатика са палеографијом, објављен у листу „Послови“ бр. 1075 од 17.01.2024. године.

На основу увида у приложену документацију, а у складу са чланом 11. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 237/22, 240/22 и 242/22), Комисија у саставу др Мирјана Маринковић, редовни професор, председник Комисије, др Ирена Колај Ристановић, доцент и др Драгана Амедоски, виши научни сарадник Историјског института у Београду, има част да поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Османистика, предмети Османски језик и Османска дипломатика са палеографијом пријавио се један кандидат:

1. др Урош Дакић

Уз пријаву на конкурс, кандидат др Урош Дакић (Ужице, 1986) предао је следећу документацију: 1) Изјаву о изворности, 2) Радну биографију, 3) Потврду о стеченом научном степену доктора наука и претходне дипломе, 4) списак објављених радова, 5) фотокопије радова у целини, 6) Извод из матичне књиге рођених, 7) Уверење о држављанству, 8) Анкету о вредновању педагошког рада сарадника у летњем семестру 2021/22, 9) Анкету о вредновању педагошког рада сарадника у зимском семестру 2022/23, 10) Анкету о вредновању педагошког рада сарадника у летњем семестру 2022/23. године.

Биографија кандидата

Др Урош Дакић је рођен 16. октобра 1986. године у Ужицу. Гимназију „Јосиф Панчић“ (математички смер) завршио је у Бајиној Башти 2005. године. Дипломирао је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 16.04.2010. године на Групи ОРИЈЕНТАЛНА ФИЛОЛОГИЈА, са општим успехом 9,52 (девет и 52/100) у току студија, чиме је стекао звање дипломирани филолог ОРИЈЕНТАЛНЕ ФИЛОЛОГИЈЕ.

Мастер студије (2010-2012) завршио је на Централно-европском универзитету Будимпешти, на Катедри за средњовековне студије, Група за османистику и туркологију, где је одбранио мастер тезу „The Sokollu Family Clan and the Politics of Vizierial Households in the Second Half of the Sixteenth Century“ (Клан породице Соколовић и политика везирских дворова у другој половини XVI века)

<http://goya.ceu.hu/search~S0/?searchtype=a&searcarg=dakic&SORT=D&extended=1&SUBMIT=Search&searchlimits=&searchorigarg=tdakic>

Стекао је звање мастер компаративне историје: интердисциплинарне средњовековне студије.

На докторске академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, студијски програм Језик, књижевност, култура, модул култура, Урош Дакић је уписан 2013. године. Положио је са највишим оценама предмете са програма докторских академских студија. Одлуком Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 3660/1 од 27.12.2018. одобрена му је израда докторске дисертације „Књижевно-историјски приказ институције великог везира у Османском царству на темељу рукописа дела Nadîkatül'Vüzerâ из Гази Хусрев-бегове библиотеке“ (ментор проф. др Мирјана Маринковић), која је успешно одбрањена 9. септембра 2021. године.

Др Урош Дакић је поред бављења научно-истраживачким радом био радно ангажован у више институција:

- 1) Октобар 2013 – јун 2016 – **сарадник у настави** на Катедри за оријенталистику, Група за турски језик, књижевност и културу, предмети: Увод у османски турски језик 1, Увод у османски турски језик 2, Турска књижевност 1-4;
- 2) Фебруар 2013 – јун 2013 – **инструктор турског језика** у English Language Institute, Београд;
- 3) Фебруар – јун 2017 – **демонстратор** на Катедри за оријенталистику, Група за турски језик, књижевност и културу, предмети: Увод у Османски турски језик 1-2, Османска дипломатика са палеографијом;

- 4) Децембар 2016 – март 2017 – **нижи истраживачки аналитичар** (Junior Research Analyst), The Search Group, Београд;
- 5) Од сепембра 2018 – **наставник историје** у међународној средњој школи – Chartwell International School.
- 6) Април 2022 – **асистент са докторатом** на Катедри за оријенталистику Филолошког факултета Универзита у Београду. Држи вежбања из следећих предмета: Практикум из османског језика 1,2,3,4, Турска књижевности 1,2,3,4.

Искуство у раду са студентима

Др Урош Дакић има вишегодишње искуство у раду са студентима из различитих предмета из ужих научних области Османистика и Туркологија. Као демонстратор на Групи за турски језик и књижевност са особитим успехом радио је као сарадник у настави (од октобра 2013. до јуна 2016. године) и као демонстратор (од фебруара 2017. до јуна 2017. године). И тада је био претежно ангажован на извођењу вежбања из предмета Увод у османски турски језик 1 и 2, Османска дипломатика са палеографијом 2, Турска књижевност 1-4. Стекао је искуство у раду са студентима. Као асистент са докторатом од априла 2022. године држи часове вежбања из предмета Практикум из османског језика 1-4 и Турска књижевност 1-4.

Према анкетама о вредновању педагошког рада сарадника колега Дакић је оцењен следећим оценама:

Летњи семестар 2021/22

5.00 (Практикум из османског језика 2), 4,64 (Практикум из османског језика 4)

Зимски семестар 2022/23

4.99 (Турска књижевност 1)

4.91 (Турска књижевност 3)

4.71 (Практикум из османског језика 1)

4.83 (Практикум из османског језика 3)

Летњи семестар 2022/23

4.17 (Турска књижевност 2)

5.00 (Турска књижевност 4)

4.15 (Практикум из османског језика 2)

5.00 (Практикум из османског језика 4)

Као што су студенти највишим оценама вредновали педагошки рад др Уроша Дакића, тако и предметни наставник може само да похвали његову марљивост, посвећеност и темељитост са којима приступа испуњавању својих обавеза. Његово широко опште образовање, аналитичност и способност за подстицање креативног мишљења долазе до пуног изражаја како на часовима које колега Дакић успешно држи, тако и на испитима.

Стручно-професионални допринос и допринос академској и стручној заједници

Др Урош Дакић наводи да је са рефератима учествовао на више међународних научних конференција:

1. "Made for Whom? Marginalia Recording and Organizing the Sarajevo Copies of Osmânzâde Tâ'ib's Garden of Viziers", *Recording, gathering and organizing information in Ottoman Europe*, Annual conference of the research group "Ottoman Europe", Austrian Academy of Sciences, Institute for Habsburg and Balkan Studies, 18-19 September 2023/
2. „Mehmed-paša Sokolović i pravoslavni ogranak njegove porodice u Pećkoj patrijaršiji“, *Znamenite ličnosti u historiji Bosne i Hercegovine*, Тузла 16-17. новембар 2017. (штампан у целини)
3. *The Power of Connections: Interpersonal Networks and Agency in the Ottoman Empire and Ottoman Europe*, Тибинген, 27-28 септембар 2017.
4. „Zadužbine porodice Sokolović sa posebnim osvrtom na Mehmed-pašin odnos prema svom poreklu i prvobitnoj religiji“, *Savremeni izazovi i perspektive društvenih i humanističkih studija*, Тузла, 7. април 2017. (штампан у целини)

Предавања по позиву:

1. „Пад Цариграда у апокалиптичној традицији Османлија“, излагање на сету предавања „Пад Цариграда 1453“ Клуба студената историје „Острогорски“, Филозофски факултет Универзитета у Београду, 29. мај 2023.

Рецензија рукописа:

1. Колај Ристановић, Ирена. *Култура и идентитети. Муслимани у београдској тврђави и вароши 1830-1867*. Београд: Друштво за урбану историју; Историјски музеј Србије, 2022.

Радионице:

1. Стручна посета Историјском архиву 23.11.2023 са студентима четврте године Групе за турски језик, књижевност и културу, у оквиру предмета Османска дипломатика са палеографијом 3 и Практикум из османског језика 3. Одржано излагање „Фигурално сликарство у исламу“.

Библиографија кандидата

- 1) “Sokollu Mehmed Pasha and His Clan: Political Vision and Artistic Patronage”, *Annual of Medieval Studies at CEU* 19 (2013), 129-145; **М 33**
- 2) “Sokollu Mehmed Pasha`s Rise in Service and Formation of His Household in the Context of Political Changes in the Reign of Sultan Süleyman and His Successors”, *Оријенталистичко знамење: Сећање на Марију Ђукановић(1923-1983)*, ур. Анђелка Митровић, Београд, Филолошки факултет 2016, 417-446. **М 33**
- 3) „Zadužbine porodice Sokolović sa posebnim osvrtom na Mehmed-pašin odnos prema svom poreklu i prvobitnoj religiji“, *Društveno-humanističke studije*, Tuzla, 3 (2017), 131-144; **М 51**
- 4) „Mehmed-paša Sokolović i pravoslavni ogranak njegove porodice u Pećkoj patrijaršiji“, *Historijski pogledi*, 1, Tuzla (2018), 25-35; **М 51**
- 5) „Suveren istoriografski pristup važnoj kariki u zamršenom lancu Istočnog pitanja“, *Društveno-humanističke studije* 3 (9) (2019), 371-374. **(приказ)**
- 6) „Улемина перцепција османских великих везира босанског порекла – на примеру *Баште везира*, првог османског биографског дела о османским великим везирима“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 88 (2023), 51-62. **М 24**

Оцена радова

Рад *Улемина перцепција османских великих везира босанског порекла – на примеру Баште везира, првог османског биографског дела о османским везирима* доноси свеж и оригиналан приступ једној занимљивој теми о ставу османске верске елите према носиоцима највише власти који су девширмом регрутовани из Босне. Овај добро конципиран и акрибичан рад полази од једне опаске изнете у делу *Башта везира* османског писца Османзаде Таиба, чији су рукописи били предмет докторске дисертације др Уроша Дакића. У раду се износи низ тврдњи да је верски апарат био нетрпељив према нетурским и немуслиманским етничким елементима који су се путем девширме успињали у државној хијерархији до највишег положаја великог везира. Ово је у опреци са увреженим мишљењем о „толеранцији“ и „космополитизму“ османског друштва. Не желећи да те феномене негира, аутор сматра да „треба бити прилично опрезан у њиховом истицању као општих одлика тог друштва“ и да није прихватљиво примењивати савремена мерила на стварност у којој су живеле Османска империја и њене институције. Др Урош Дакић је истражујући овај феномен показао да је способан да сагледава друштвене прилике Османског царства на један савремен начин неоптерећен стереотипним представама и да му је довољан само наговештај да развије и успешно обради једну значајну тему. Стил којим је рад писан потврђује да је др Урош Дакић зрео научник који уме да својим изворима поставља питања и да је упућен у резултате савремене историографије, а да истовремено пише течно, занимљиво и луцидно.

У раду *Sokollu Mehmed Pasha and His Clan: Political Vision and Artistic Patronage*, који је представљао део мастер рада др Уроша Дакића, извршена је аргументована анализа статуса и улоге Мехмед-паше Соколовића и чланова његове породице који су се захваљујући њему пробили до високих положаја у државној администрацији. Аутор наглашава да је моћни клан Соколовића имао политичку визију која је била панисламистичка и глобална и која је превазилазила границе Османске империје. Осим тога, у раду се износе нова, смела запажања о фаворизовању дипломатије као средства за решавање војних спорова, чему је Мехмед-паша прибегавао још од самог почетка политичке каријере и стварању мреже шпијуна и доушника који су омогућавали алтернативне стратегије за ширење османске моћи. Највећа пажња посвећена је подршци изградњи монументалних грађевина, научним и уметничким пројектима и бројним задужбинама Мехмед-паше и других чланова клана Соколовића. Аутор је на успео начин показао функционисање државног апарата османског царства који је у једном сјајном раздобљу у великој мери био у рукама ове утицајне породице која је коришћењем тзв. „меке моћи“ настојала да прошири свој утицај на целокупну муслиманску популацију како унутар, тако и изван Османске империје.

У раду **Мехмед-паша Соколовић и православни огранак његове породице у Пећкој патријаршији**, кандидат испитује улогу Мехмед-паше у обнављању Пећке патријаршије 1557. године и чланова православног огранка породице Соколовић који су били на патријаршијском престоу. Аутор овим радом показује добар увид у односе османске државне администрације са црквеним заједницама са посебним освртом на конструкт *Pax Ottomana* који није био резултат доследне османске политике према немуслиманском становништву, већ пре израз прагматичног приступа и прилагођавања датим околностима. Др Урош Дакић је доказао да су односи Пећке патријаршије и османске државе „били у успону док су се на патријаршијском престоу смењивали чланови православног огранка боснасхохерцеговачке породице Соколовић“, али је разбио стереотип о емотивним мотивима Мехмед-паше за обнову Пећке патријаршије 1557. године.

На истом трагу написан је рад **Задужбине чланова породице Соколовић у Османском царству, са посебним освртом на Мехмед-пашин однос према свом пореклу и првобитној религији**. Др Урош Дакић децидно истиче да „историографије које припадају простору бивше југословенске државне заједнице често превиђају значај Мехмед-паше Соколовића као, пре свега, *великог османског државника* (подвукао У. Д) који је негова визију Османског царства као светске и за то време модерне силе и падају у замку романтичарског и националистичког маниризма.“ Као и у претходно анализираним радовима, до изражаја долази акрибичност др Дакића, критички однос према изворима и литератури, те модеран приступ неоптерећен било каквим ваннаучним мотивима. Мање је у нас познато, а то аутор посебно наглашава, да је Мехмед-паша Соколовић био уистину промотер једне модерне политике у Османској империји која је тежила да одговори захтевима времена и да је његовим убиством тријумфовала традиционална струја која није разумела место једног глобалног царства каква је била османска држава. Стога највећи пројекти Мехмед-паше нису били они на Балкану, већ канали Волга-Дон, канал код Суеца и експедиција на Далеки Исток, како је истакао др Урош Дакић.

И рад Sokollu **Mehmed Pasha`s Rise in Service and Formation of His Household in the Context of Political Changes in the Reign of Sultan Süleyman and His Successors** поново за тему узима успон Мехмед-паше Соколовића и његове породице у време султана Сулејмана Законодавца, Селима II и Мурата III, али овога пута је фокус на Мехмед-паши као „виртуелном султану“ који је оперативно владао за време тројице султана уз помоћ разгранате мреже коју су чинили припадници његовог породичног клана постављени на различите позиције унутар царства. Стварна моћ Мехмед-паше угрожавала је и саму институцију султана, што ће бити окончано његовим убиством, после чега ће институција великог везира бити сведена на формалну чиновничку функцију.

Суверен историографски приступ важној карики у замршеној ланцу Источног питања је рад базиран на књизи Галиба Шљива *Bosna i Hercegovina: izlaz Bosne i Hercegovine na jadransko more: Neum-Klek i Sutorina u međunarodnim odnosima 1815-1878*. Пишући тај текст, др Урош Дакић је доказао да има широк увид у историју и стварност Османског царства, да је добар познавалац литературе и да, изнад свега, негује модеран критички приступ историографији.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ И ПРЕДЛОГ ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

На основу прегледане приложене документације Комисија доноси следећи закључак:

На расписани конкурс објављен у листу „Послови“ бр. 1075 од 17.2.2024. године. за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Османистика, предмети Османски језик и Османска дипломатика са палеографијом пријавио се један кандидат, др Урош Дакић.

Увидом у конкурсни материјал, Комисија је констатовала да кандидат испуњава све формалне и суштинске услове прописане конкурсом, како својим досадашњим резултатима, тако и ангажовањем као асистента са докторатом на Групи за турски језик и књижевност. Осим тога, докторска дисертација и до сада објављени радови сведоче да је др Урош Дакић одличан познавалац историје Османске империје, османског језика, османске дипломатике са палеографијом, и да је његов смисао за педагошки и научни рад потврђен кроз досадашње ангажовање у извођењу часова вежбања из предмета Практикум из османског језика 1-4, Турска књижевност 1-4, Увод у османски турски језик 1-2 и Османска дипломатика са палеографијом. Комисија је једнодушна у оцени да се ради о младом и већ афирмисаном научнику од кога се могу очекивати радови који ће померати границе поимања османске прошлости која је за историју Србије и српског народа од највећег значаја.

Др Урош Дакић је био један од најбољих студената на основним академским студијама у генерацији. Дипломирао је на Групи за оријенталну филологију, која важи као расадник кадрова у области оријенталистике. Кандидат је завршио мастер студије на Групи за османистику и туркологију на Катедри за средњовековне студије Централно-европског универзитета у Будимпешти и стекао звање мастера компаративне историје: интердисциплинарне средњовековне студије.

На основу свега изнетог, Комисија једногласно предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати овај Извештај и изабере **др Уроша Дакића** у звање и на радно место **доцента** за ужу научну област **Османистика**, предмети **Османски језик** и **Османска дипломатика са палеографијом**.

Београд, 28.02.2024.

КОМИСИЈА

Др Мирјана Маринковић, ред. професор
Председник Комисије

Др Ирена Колај Ристановић, доцент

Др Драгана Амедоски, виши научни сарадник
Историјског института